

Bronzpulyka

A pulyka őshazája Észak- és Közép-Amerika, ahol az aztékok a betegségek és járványok isteneként tisztelték, de húsát is fogyasztották. Már KOLUMBUSZ látott vadpulykát, és az ide érkező hittérítők háziassították. II. FERDINÁND rendelte el 1511-ben, hogy minden hajó hozzon öt kakast és öt tojót tenyésztésre. Pár év telt csak el, és Itáliába is eljutott a természet e csodája, s megigézte a firenzei művészeket, akik a 15. század végén, a 16. század elején a reneszánsz stílusirányai közül a groteszkhez vonzódtak, és előszeretettel ábrázoltak fantasztikus, egyszerre ijesztő és komikus növényeket és állatokat. A pulyka szokatlan megjelenésével, színeivel, bibircsókjával és lebenyeivel tökéletesen illett e világba, és megjelent freskón, festményen (BRUEGHEL), szobron (GIAMBOLOGNA), de még irodalmi műben is (RABELAIS). Kiváló fehér húsával pedig a főúri konyhákat hódította meg: fokozatosan felváltotta a királyi lakomákon a pávát, hattyút.

Angliába és talán hazánkba is török közvetítéssel került. Ezt sugallja az angol „turkey” megnevezés. Magyar neve inkább – sokáig póka (BALASSI, 1597), puja, pojka, puly stb. változatban – a madár hívóhangjából származhat, bár egyes források említik indiai tyúkként is.

A baromfitartás hagyományosan a nők feladata volt, és a 20. század közepéig főként az önellátást szolgálta. A tojás- és húseladásból származó esetleges bevételt az asszonyok saját ruházatkódjukra vagy a lányok kelengyéjére fordították. A parlagi tartásra alkalmas pulyka viszonylag igénytelen, mégis lassan és jóval kevésbé terjedt el a paraszti gazdaságokban, mint a tyúk, a kacska vagy a liba. NAGYVÁTHY JÁNOS 1820-ban ajánlja ugyan a „póka” tartását a *Magyar házi gazdasszonyoknak*, de csak egy századdal később, az angliai export lehetőségével növekedett meg e háziszárnyas létszáma. A hazai konyhában – bár népszerűsége sokat nőtt – még ma sem tartozik a leggyakrabban fogyasztott húsfélék közé.

A bronzpulykát IFJABB VASTAGH GYÖRGY állatszobrai között is megtaláljuk a M. kir. Állatorvosi Főiskola által 1908-ban megvásárolt gyűjteményben. Bátyja, VASTAGH GÉZA készítette az itt látható képet a Földművelésügyi Minisztérium által kiadott, a nemes baromfifajtákat ismertető sorozat *Fajpulykák* című kötetének illusztrációjaként 1914-ben. Modelljei a gödöllői m. kir. állami fajbaromfitelep kétéves állatai voltak.

Orbán Éva

FŐSZERKESZTŐ / EDITOR-IN-CHIEF

Dr. BALKÁ Gyula

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG / EDITORIAL BOARD

Dr. Abonyi Tamás
 Dr. Balka Gyula (elnök), Dr. Bíró Ferenc
 Dr. Búza László, Dr. Dunay Miklós
 Dr. Farkas Róbert, Dr. Fekete Sándor György
 Dr. Fodor László, Dr. Gál János
 Dr. Gálfi Péter, Dr. Gönci Gábor
 Dr. Jakab Csaba, Dr. Jerzsele Ákos
 Dr. Laczay Péter, Dr. Manczur Ferenc
 Dr. Molnár Viktor, Dr. Nagy Béla
 Dr. Nemes Imre, Dr. Németh Tibor
 Dr. Ózsvári László, Dr. Sályi Gábor
 Dr. Seregi János, Dr. Solti László
 Dr. Sótonyi Péter, Dr. Szieberth István
 Dr. Tóth Balázs, Dr. Tuboly Tamás
 Dr. Varga János, Dr. Vetési Ferenc
 Dr. Visnyei László, Dr. Vörös Károly

OLVASÓSZERKESZTŐ

Sík Júlia

SZERKESZTŐSÉGI TITKÁR

Borbola Viktória

SZERKESZTŐSÉG / EDITORIAL OFFICE

H-1078 Budapest, István u. 2. Hungary
 Levélcím: 1400 Budapest 7. Pf. 2.
 Telefon: (36-1) 34-13-023
 (36-1) 47-84-100/8961, 8960, 8962
 Telefax: (36-1) 34-13-023
 Internet: <http://www.univet.hu/mal>
 E-mail: mal@aoatk.szie.hu

KIADÓ / PUBLISHER

Herman Ottó Intézet
 H-1223 Budapest, Park u. 2.
 Telefon: (36-1) 36-28-100
 Telefax: (36-1) 36-28-104
 Internet: www.agrarlapok.hu
 E-mail: info@agrarlapok.hu
 Felelős kiadó:
 DR. MEZŐSZENTGYÖRGYI Dávid főigazgató

HIRDETÉSEK FELVÉTELE

Telefon: 06-20 996-9239, 06-13 628 114
 Telefax: (36-1) 470-0410
 E-mail: info@agrarlapok.hu

Minden jog fenntartva. A lapból értesítéseket átvenni csak a Magyar Állatorvosok Lapjára való hivatkozással lehet. A hirdetések és egyéb reklámkiadványok tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal.

LAPTERV

made by zwoelf – www.zwoelf.hu

TERVEZŐSZERKESZTŐ

Borbola Viktória

NYOMÁS

Pharma Press Nyomdaipari Kft.
 1037 Budapest, Vörösvári út 119-121.

LAPTULAJDONOS

KIADÓ

